

РАГАВЫЯ ЖАМЧУЖЫНЫ Ў ПАЎНАСЛОЙНЫХ СКУРНЫХ ТРАНСПЛАНТАТАХ У ЭКСПЕРЫМЕНЦЕ

Астроўскі А.А., д-р мед. навук, прафесар, Шатрова В.А., канд. біял. навук

Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт

У скуры людзей могуць утварацца г.зв. рагавыя жамчужыны (РЖ). Прычыны іх утварэння дыскутуюцца. Вывучаючы ў эксперыменце развіццё вытворных эпідэрміса ў скурных трансплантатах пацукоў мы сутыкнуліся з сітуацыяй, якая можа паспрыяць раскрыццю механізмаў утварэння РЖ у млекакормячых і чалавека.

Доследы былі зроблены на 206 пацуках, якім на ранавую паверхню перасаджвалі скурныя аўтатрансплантаты — паўнаслойны (ПСТ), расшчэплены, чыста эпідэर्मальны. Іх стан вывучалі гісталагічна праз 5–80 сутак пасля аперацыі.

Утварэнне РЖ назіралася пераважна ў ПСТ, прычым толькі на некаторых участках. Найвергодней гэта выклікана тым, што ўмовы для забеспячэння кіслародам і пажыўнымі рэчывамі структур ПСТ праградыентна пагаршаюцца ад краёў трансплантата да цэнтру, што абумоўлівае заканамернае

размеркаванне пэўных зон у яго складзе. Праз 5–10 сутак пасля аперацыі структуры інтактнай скуры ў найбольш паўнавартасным стане найчасцей застаюцца па краях ПСТ (1-я зона). Далей у кірунку цэнтра ПСТ у жыццяздольным стане захоўваюцца эпідэрміс і дыстальныя фрагменты вытворных скуры (2-я зона). Яшчэ далей размяшчаецца зона (3-я), дзе жывым застаецца толькі міжфалікулярны эпідэрміс. У самым цэнтры ПСТ нярэдка аказваецца некратызаваным ва ўсю таўшчыню (4-я зона). Утварэнне РЖ назіралася праз 10 сутак пасля трансплантацыі і толькі ў 2-й з апісаных зон. Яны развіваліся за кошт керацінацытаў вонкавай карнявой абалонкі валасяных фалікулаў (ВФ), якая кантактавала з валасянымі сасочкамі. Праз 20 сутак пасля трансплантацыі РЖ дасягалі максімальнага памера (у дыяметры да 1 мм і больш), а праз 40 сутак эпітэлій, які пакрываў РЖ, атрафіраваўся, а самі РЖ альбо выціскаліся на паверхню ПСТ, альбо правакавалі асэптычнае запаленне.

Атрыманыя вынікі дазваляюць меркаваць, што ўтварэнне РЖ адбываецца па прычыне таго, што з-за недахопу кісларода ў пэўнай зоне ПСТ гінуць усе клеткі ВФ за выключэннем клетак вонкавай карнявой абалонкі і валасянога сасочка, узаемадзеянне якіх і выклікае ўтварэнне РЖ.